

נכתב: 6.2017

הנחייה מס' 72

תמצית התקנה החדשה לניהול בטיחות

י/ב/ש/ת/ח/מ/

אחריות – לשון החוק

219. חברה, אגודה שיתופית או כל חבר בני אדם אחר שעברו אחת העבירות לפי פקודה זו, רואים כאחראי לעבירה גם כל מנהל, שותף או פקיד אחראי של אותו חבר בני אדם. ואפשר **להביאו לדין** כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ונקט אמצעים סבירים למניעת העבירה.

חוק ארגון הפקוח על העבודה התקנה חדשה לניהול בטיחות

חוק "ארגון הפיקוח על העבודה" שנכתב לפני ב 1954 קבע בין השאר את חובות המעביד לרבות הכנת סקר סיכונים, תוכנית בטיחות, הוראות, הדרכות, בדיקות רפואיות, ואספקת ציוד מגן אישי.

התקנה החדשה **לניהול בטיחות** (2014) מרחיבה, מפרטת וקובעת את בעלי התפקידים (בעל הסיכון) עליהם חלה האחריות לבצע סקר סיכונים לרבות רמת סיכון והתהליכים הנדרשים להורדת רמת הסיכון עד כדי "סיכון קביל" ומוסיפה כלים והנחיות ליישום החוקים והתקנות.

זאת ועוד, התקנה מחזקת את זיקת המעביד (מנכ"ל) מעורבותו ואחריותו לבטיחות ובריאות העובדים באמצעות אישורו וחתימת ידו על תוכנית הבטיחות השנתית אותה מכין מנהל הבטיחות לצד הקצאת תקציב בטיחות ייעודי לציוד מגן אישי וכול ציוד ופעולות נוספות הנדרשות ליישום וקידום מערך הבטיחות במפעל.

פירוט התהליכים הנדרשים לניהול בטיחות

(4) ניתוח סיכונים מקצועי שיכלול את השלבים הבאים:

(א) זיהוי גורמי סיכון;

(ב) הערכת סיכונים;

(ג) ניתוח שיטות ואמצעים לבקרת סיכונים;

(ד) קבלת החלטות ובחירת הדרך לבקרת סיכונים;

(ה) יישום השיטות והאמצעים שנבחרו לבקרת סיכונים.

(2) לכל סיכון המפורט בפסקה (4) ייקבעו אלה:

(א) בעל תפקיד במקום העבודה המוסמך לאשר את רמת הסיכון הקביל;

(ב) בעל תפקיד במקום העבודה האחראי ליישום האמצעים לבקרת הסיכון;

(ג) לוחות זמנים ומועד סיום ליישום האמצעים לבקרת הסיכון;

(ד) מאופן המעקב אחרי הפחתת הסיכון.

כתובתנו: קק"ל אשתאול מיקוד: 99775

טל: 02-9905585/86; פקס: 02-9905583; E-MAIL: uris@KKL.ORG.IL

בעל הסיכון

”בעל הסיכון” - מנהל, או כל עובד אשר הונחה על ידי המנהל לנהל באופן ישיר או עקיף אתר עבודה, מכונה או תהליך.

חובת בעל הסיכון - ביצוע ותיעוד סקר סיכונים פרטני או תקופתי לאתר / מכונה או תהליך עבודה אותו הוא מנהל (באופן עצמאי או בעזרת נאמן / מנהל הבטיחות).

בעל הסיכון יקבע את רמת הסיכון לכל תהליך ואת האמצעים / תהליכים שיש לבצע על מנת להוריד את הסיכון לידי ”סיכון קביל”.

לאחר ביצוע ההנחיות יאשר בעל הסיכון בחתימתו על גבי סקר הסיכונים את ביצוע התהליך ברמת סיכון קביל או נמוך ממנו.

”בעל הסיכון” בהעסקת קבלנים: מזמין העבודה הינו ”בעל הסיכון” לעניין המפגעים והסיכונים בחצרים שבניהולו. מכך חלה עליו החובה על ניהול סיכונים אלה ו/או לקיים את חובת ההודעה כלפי עובדי קבלן.

תהליכים בסקר סיכונים

1. הגדרת תהליך העבודה / סוג המכונה / תחום טריטוריאלי של שטח או אתר העבודה באמצעות שם, מפה, גוש – חלקה / קורדינטות / דרכים או עצמים בולטים.
2. ביצוע סקר ויזואלי למכונה / לתהליך עבודה וסיור רגלי / רכוב / באתר העבודה במטרה לאתר סיכונים ומפגעים קיימים או פוטנציאליים.
3. רישום ממצאים על גבי טופס סקר סיכונים והגדרת הממצאים כסיכון או מפגע.
4. קביעת הנחיות לסילוק מפגעים.
5. גדרת רמת הסיכון על בסיס טבלת סבירות וחומרה ונקיטת אמצעים (ניהול סיכונים) במטרה להוריד את רמת הסבירות ו/או החומרה לכדי ”סיכון קביל”

דוגמא לסקר סיכונים

מחלקת בטיחות
סקר סיכונים

תאריך	מרחב / אגף	אזור / יח'אתר	מנהל אגף/אזור/יח'	יערן/מנהל אתר/עבודה	מנהל ישיר	קק"ל / קבלן	סוג עבודה
1.1.15	מרכז	ההר	חננך צורף	ג'מאל דואייט	מוריס	קבלן	דילול סניטציה
	מרכז	ההר	חננך צורף	רפי בוזגלו	רפי בוזגלו	קק"ל	מחסן

הערות:

ממצא נגלה לעין שעלולה לקרות כתוצאה להתרחשות הגבוה ביותר רמת הסיכוי רמת החומרה הערכת סיכונים: ניהול סיכונים: הנחיות / סיכון משוכללת קביעת רמת הוראות להורדת רמת הסיכון לפחות לידי סיכון קביל

התרחיש הגרועה ביותר רמת הסיכוי רמת החומרה הערכת סיכונים: ניהול סיכונים: הנחיות / סיכון משוכללת קביעת רמת הוראות להורדת רמת הסיכון לפחות לידי סיכון קביל

ממצא נגלה לעין שעלולה לקרות כתוצאה להתרחשות הגבוה ביותר רמת הסיכוי רמת החומרה הערכת סיכונים: ניהול סיכונים: הנחיות / סיכון משוכללת קביעת רמת הוראות להורדת רמת הסיכון לפחות לידי סיכון קביל

אתר	מיקום	תחום	ממצא	תרחיש	סבירות						שכלול	ניהול סיכונים - הנחייה/המלצה	סבירות חומרה / שיורי	שכלול שיורי	תאריך יעד לביצוע	ע"י לביצוע	תאריך ביצוע
					4	3	2	1	4	3							
גבעת ישעיהו	מחסן	חומרים מסוכנים	אריזות חומרי הדברה מאוחסנות בתפוזות נגישה במדפים שונים, ללא מאצרה ובניגוד לחוק	סכנת פגיעה בבני אדם, בעלי חיים, ערוב בסיס וחומצה עלול לגרום לשריפה.	*							יש לרכוש ארון ייעודי לחומרים מסוכנים ולאחסן בכפוף להנחיות שבחוק חומרים מסוכנים	2		מידי	מנהל מחסן	
יער הקדושים	חלקה 15	דילול וסניטציה	שטח העבודה כולל מתלול בזווית של 30 מעלות	סכנת החלקה, דרדרת אבנים, דרדרת בולי עץ, סכנת פגיעה במטיילים.		*						1. הדרכת עובדי קבלן. 2. נקיטת שיטות עבודה למניעת מפולות. 3. סגירת דרכי מטיילים ושילוט	6		לפני תחילת העבודה	יערן / גושי / המדריך	

הערכת סיכונים קביל / לא קביל

"סיכון קביל" תהליך עבודה / מכונה / מתאר בעלת סיכון ברמת שיכלול של חומרה וסבירות שמספרו 8 ומטה ומכך ניתן על פי חוק ו/או על דעת "בעל הסיכון" לבצע את תהליך העבודה.

"סיכון שאינו קביל" תהליך עבודה / מכונה / מתאר בעלת סיכון ברמת שיכלול של חומרה וסבירות שמספרו 9 ומעלה ומכך חל איסור על פי חוק ו/או על דעת "בעל הסיכון" לבצע את התהליך.

"סיכון שאינו קביל" יהיה גם סיכון שבמקורו היה "סיכון קביל" ברמת ניקוד של 8 ומטה, אשר במהלך העבודה / תהליך השתנו לדעת "בעל הסיכון" דרגות החומרה ו/או הסיכון לדרגת שיכלול 9 ומעלה והפך לסיכון "שאינו קביל".

טבלת שכלול להערכת סיכונים

4 - חמור מאוד	3 - בינונית	2 - נמוכה	1 - נמוכה מאוד	חומרה סבירות
4 - נמוך	3 - נמוך	2 - נמוך	1 - נמוך	1 - נמוכה מאוד
8 סיכון קביל	6 סיכון קביל	4 נמוך	2 - נמוך	2 - נמוכה
12 סיכון שאינו קביל	9 סיכון קביל	6 סיכון קביל	3 - נמוך	3 - בינונית
16 סיכון שאינו קביל	12 סיכון שאינו קביל	8 סיכון קביל	4 - נמוך	4 - גבוה

- ניתן לבצע ■
- סיכון קביל - ניתן לבצע בתנאים מסוימים ■
- סיכון שאינו קביל – אסור לבצע ■

ניהול סיכונים

- א. קביעת פעולות נדרשות להורדת רמת סיכון ש"אינו קביל" לידי "סיכון קביל" על פי דעת "בעל הסיכון".
- ב. קביעת דרכים / פעולות / אמצעים להורדת רמת הסיכון לידי סיכון קביל והערכה מחדשת ("על הנייר") של רמת הסיכון אחר ביצוע הפעולות שנקבעו ע"י בעל הסיכון.
- ב. קביעת לוח זמנים אמצעי בקרה ואחראים לביצוע תהליכים / אמצעים להורדת רמת הסיכון עד כדי "סיכון קביל".
- ג. קביעת שיטות, תהליכי עבודה, מכונות, הדרכה וציוד מגן אישי הנדרשים לביצוע התהליך בכפוף לחוק ובצורה בטוחה.
- ד. הנפקת הרשאת עבודה בהתאם לתוצאות הבקרה.
- ה. קביעת לוח זמנים לבקרת ביצוע שיטות, תהליכים, מכונות, הדרכות, ציוד מגן אישי שנקבעו.

בטיחות עובדי קבלן - חוק

פקודת הבטיחות בעבודה קובעת את מידת אחריות תופש המקום / מפעל לבטיחות עובדי קבלן חיצוני.

4(א) "כשאין העוסקים עובדי התופש"

"במקום שבו עובד אדם ברשותו של תופש המקום או לפי הסכם

עימו בעבודה שהייתה עושה את המקום למפעל אילו היה אותו אדם

עובדו של התופש, יראו אותו למפעל לעניין פקודה זו"

אי לכך ובמידה ומתקיימים התנאים שבסעיף 4(א), על "תופש המקום"

19. "לקבוע הסדרים שיבטיחו תנאי בטיחות וגיהות נאותים בהעסקתם של קבלני חוץ"

חובת המזמין לעובדי קבלן

בהתאם לתקנה זו, על תופש המקום (מזמין העבודה) חלה החובה לבצע, לבדוק ולוודא שעבודת עובדי קבלן מתנהלת בכפוף לדרישות החוק לרבות:

1. ביצוע סקר סיכונים בשטח העבודה בו אמור הקבלן לבצע את העבודה בהתאם לתנאי החוזה.
2. למסור לקבלן או לממונה מטעמו רשימת סיכונים ומפגעים שנמצאו בשטח עבודת הקבלן ולוודא באמצעות טופס הדרכת בטיחות חתום ע"י עובדי הקבלן, כי הקבלן או הממונה מטעמו ביצע הדרכת בטיחות לעובדיו.
3. לוודא כי לקבלן, לעובדי ולכליו ההיתרים / הסמכות (במידת הנדרש) / ציוד מגן אישי וכלים מתאימים לביצוע העבודה הנדרשת.

צמצום אחריות המזמין לבטיחות עובדי קבלן

אחריות תופש המקום תתבטל כמעט לחלוטין רק במקרה בו מתבצעת הפרדה מוחלטת בין אזור הפעילות של הקבלן לבין יתר הפעילות במפעל, במקרה זה דרוש שיתקיימו אלה:

1. הקבלן יהווה קבלן ראשי, דבר שיצוין בחוזה בין מזמין העבודה לבין הקבלן.
2. תתבצע הפרדה פיזית מוחלטת בין אתר עבודת הקבלן לבין המפעל.
3. לעובדי הקבלן לא תהייה גישה לשאר חלקי המפעל ולהפך.
4. הקבלן לא ישתמש בציוד/מתקנים ואמצעים השייכים למפעל.

אחריות קבלן ראשי / משנה

1. העסקת עובדים בהתאם לדרישות החוק: היתרים, גיל, ביטוח לאומי וכו'.
2. עמידה בכול דרישות החוק לעניין בטיחות עובדיו.
3. שימוש בכלי עבודה, כלי רכב, והיתרים בכפוף לדרישות החוק.
4. ביצוע סקר בטיחות / סיכונים בשטח העבודה.
5. הדרכת עובדים בתחומי העבודה אותם הוא מעסיק.
6. אספקת ציוד מגן אישי לעובדיו.

העסקת קבלן משנה ע"י קבלן זוכה

סעיפי חוזה ההתקשרות בין קק"ל לקבלן זוכה כוללים דרישות נוספות לדרישות החוק בתחום העסקת עובדים, שכר, ביטוח לאומי, בטיחות וכדומה.

העברת חוזה מקבלן זוכה לקבלן משנה תהה על גבי טופס מובנה כחלק ממסמכי החוזה ובחתימת מנהל האזור / יח' בלבד.

אחריות הקבלן הזוכה לקיום הדרישות, הוראות וכל חוק נותרת גם אחר אם בחר להעביר את החוזה לקבלן משנה.

על מנהל האזור לוודא כי הקבלן הזוכה מציב מנהל עבודה מטעמו אשר ידאג לקיום ההוראות ע"י קבלן המשנה ובמקרה הצורך ישמש כאיש הקשר בין המדריך וקבלן המשנה.

ניהול בטיחות בקק"ל

הקק"ל מאופיינת במגוון רחב מאוד של תהליכי עבודה המתבצעים בפריסה ארצית, בשטחים פתוחים, בתנאי עבודה משתנים בהתאם לתנאי אקלים וטופוגרפיה.

סיכונים ומפגעים לתהליך עבודה זה עשויים להיות שונים בכל אזור גיאוגרפי, תא שטח, מזג אוויר וכדומה.

כדי למנוע / לצמצם תאונות עבודה ומחלות מקצוע בקק"ל, יש להתייחס לניהול סיכונים בנפרד בכל אתר ובכל תהליך עבודה תוך כדי התייחסות לתנאי הסביבה ומזג אוויר.

בכול שאלה / סוגיה, יש / ניתן לפנות למנהל הבטיחות.

בברכה,

אורי שמואלי
מנהל בטיחות קק"ל